

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Antická mytologie ve výtvarném umění
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_21_07
Pořadí DUMu v sadě	7
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jaromír Baranok
Datum vytvoření	23. 1. 2013
Jméno autora	Mgr. Jaromír Baranok
e-mailový kontakt na autora	baranok@gymjev.cz
Ročník studia	4. ročník
Předmět nebo tematická oblast	dějiny kultury
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Pracovní list přibližující tematiku antické mytologie ve výtvarném umění. Inovace: mezipředmětové vztahy (výtvarná výchova, dějepis), využití ICT, mediální techniky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Antická mytologie ve výtvarném umění

1. Jaké příběhy, postavy jsou vyobrazeny na jednotlivých obrázcích?
2. Přibližte blíže osudy vyobrazených postav, resp. bytostí. V jakých mýtech postavy, resp. bytosti vystupují?

a)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Janus_Genelli_-_Philemon_und_Baucis.jpg?uselang=cs, licence PD

b)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rubens_Medusa.jpeg, licence PD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

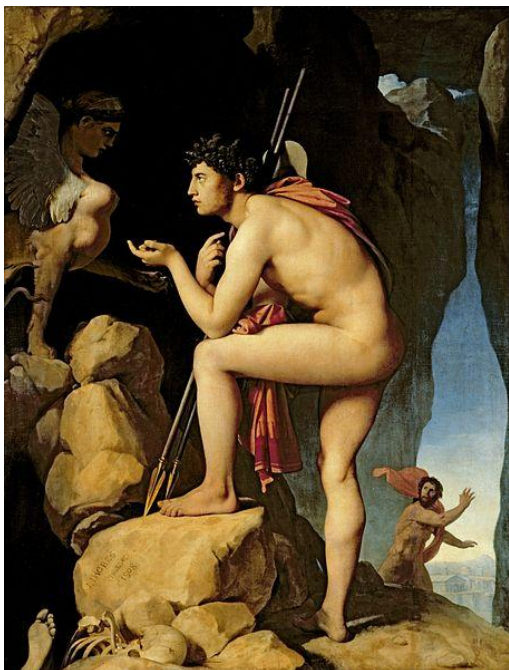
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

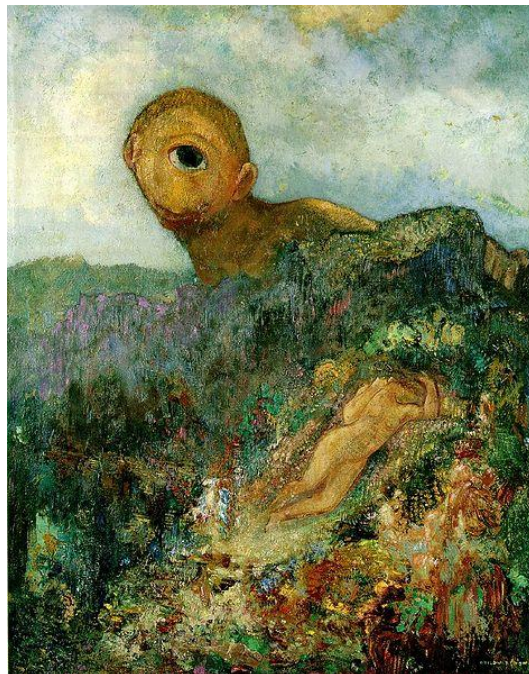
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:IngresOedipusAndSphinx.jpg?uselang=cs>, licence PD

d)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Redon.cyclops.jpg>, licence PD

e)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ThorvaldsensJason.jpg>, licence PD

f)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonio_Pollaiuolo_002.jpg, licence PD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

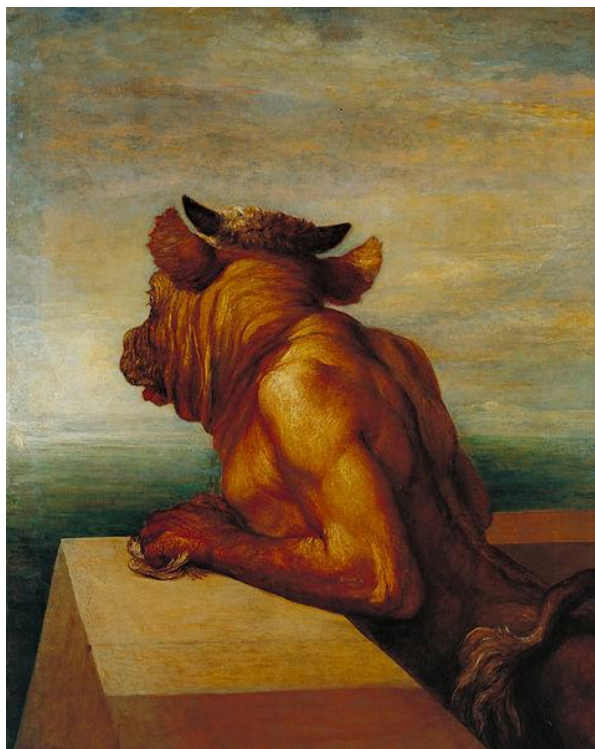
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

g)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Michelangelo_Caravaggio_065.jpg, licence PD

h)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_Frederic_Watts_-_The_Minotaur_-_Google_Art_Project.jpg?uselang=cs,
licence PD

ch)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Herbert_James_Draper,_Ulysses_and_the_Sirens.jpg?uselang=cs, licence PD

i)

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Francisco_de_Goya,_Saturno_devorando_a_su_hijo_\(1819-1823\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Francisco_de_Goya,_Saturno_devorando_a_su_hijo_(1819-1823).jpg), licence PD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

- a) Janus Genelli (1761–1813) - Philemon und Baucis, ?
Manželé Filemon a Baukis (latinsky Philemon a Baucis), ač staří a chudí, poskytli přístřeší bohům (Diovi a Hermovi), kteří se vydávali za poutníky. Na otázku, jakou odměnu si přejí, mimo jiné odpověděli, že nechtějí vidět umírat jeden druhého. Když nadešel jejich čas, proměnili se současně ve stromy. (Více viz Ovidiovy Proměny.)
- b) Petr Paul Rubens – Hlava Medusy (cca 1617- 1618)
Medusa (Medúza) byla jednou z Gorgon. Kdo na ni pohlédl, zkameněl. O hlavu ji připravil Perseus, který použil štít jako zrcadlo. (Více viz mýtus o Perseovi.)
- c) Jean Auguste Dominique Ingres – Oidipus a Sfinga, 1808
Sfinga byla mytickou bytostí, která se usídlila na hoře nad městem Théby. Každému pokládala stejnou hádanku - Který tvor ráno chodí po čtyřech nohou, v poledne po dvou a večer po třech? Ten kdo neuhodl, byl sfingou zabit. Teprve Oidipus odpověděl správně – tím tvorem byl člověk. Sfinga se poté vrhla do moře. (Více viz mýtus o Oidipovi.)
- d) Odilon Redon – Kyklop, cca 1914
Kyklop byl obrem s jedním okem uprostřed čela. Podle mýtů vynikali silou, jejich dílem měly být kyklopské hradby na Peloponésu. Také měli zhotovit zbraně pro Dia a jeho sourozence při vzpouře proti Kronovi. Kyklop Polyfémos, syn boha Poseidona, byl oslepen Istivým Odysseem. (Více viz Homérova Odysseia.)
- e) Bertel Thorvaldsen - Iason, 1802-03
Iason, syn krále Aisona, byl vůdcem výpravy Argonautů do Kolchidy. Odtud měl přinést králi Peliovi zlaté rouno. Pak by získal vládu nad Iolkem. Za vydatné pomoci Medey, dcery kolchidského krále, rouno získal. Na trůn v Iolku ale neusedl, neboť poté, co s pomocí Medey byl král Pelias zavražděn, museli oba prchnout. Nakonec Iason Medeu opouští. V touze po trůnu je ochoten se oženit s Glaukou, dcerou korintského krále Kreonta. Medea v hněvu zavraždí své syny a Iasonovu budoucí ženu Glauku i s jejím otcem. Pak prchá. Z Iasona se stane vyděděnec, bezcílně putuje Řeckem a nakonec umírá pod troskami své lodi Argo. (Více viz mýtus o Iasonovi a Argonautech, o zlatém rounu.)
- f) Antonio Pollaiuolo – Herakles a Hydra, poslední třetina 15. století
Zabití Hydry bylo jedním z dvanácti úkolů, které Herakles vykonal pro krále Eurysthea. Splněním úkolů se měl očistit od zločinu, který spáchal v šílenství, jež na něj seslala bohyně Héra. (Více viz mýtus o Heraklovi.)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

g) Michelangelo Caravaggio – Narcis, 1594 -1596

Narcis byl krásný mladík, který miloval jen sám sebe. Celé se vydržel kochat svoji krásou nad studánkou. Nakonec se do ní spadl a utonul. Jeho osud připomíná žlutá květina narcis. Podle některých mýtů se v narcis proměnilo Narcisovo tělo. (Více viz Ovidiovy proměny.)

h) George Frederic Watts – Minotaurus, 1885

Minotarus byl synem Pasifae dcery boha Héliá a manželky krétského krále. Pasifae vzplanula citem k posvátnému býku a zplodila s ním Minotaura – obludu s býčí hlavou a lidským tělem. Minos, král Kréty, vyzval Daidala, aby vystavěl labyrint (bludiště), do něhož Minotaura skryl. Osudným se Minotauru stal Theseus, jenž s pomocí Ariadny, dcery Minoa, Minotaura zabil a díky klubku červené vlny od Ariadny našel i cestu zpět. (Více viz mýty o králi Minoovi, Daidalovi a Ikarovi, Theseovi a Ariadně.)

i) Herbert James Draper – Odysseus a Sirény, 1909

Po skončení trojské války putuje Odysseus se svými druhy na rodnou Ithaku. Avšak cesta se díky protivenství bohů protáhne na celých deset let. Během svého putování prožil Odysseus řadu dobrodružství. Jedním z nich bylo setkání se Sirénami. Sirény byly bytosti, které svým zpěvem vábily námořníky na útesy. Nikdo jim nedokázal odolat. Ale Odysseus tolik toužil slyšet jejich zpěv. Svým druhům přikázal, aby si dali do uší vosk a jeho samotného přivázali ke stěžni. A tak mohli proplout kolem Sirén a zároveň Odysseus slyšel jejich krásný zpěv. (Více viz Homérova Odysseia.)

j) Francesco Goya – Saturn požírá svého syna, 1819 – 1823

Saturn (v řecké mytologii Krónos) syn bohyně Gaii a boha Urana, jeden z Titánů. Na popud své matky se Kronos vzbouřil proti otci, zbavil ho mužství a stal vládcem nad světem. Sám se tak obával ztráty vlády, že raději pojídal vlastní děti. Nakonec byl svržen vlastním synem Diem, kterého jeho matka, Kronova setra Rheia, před Kronem zachránila. (Více viz mýty o Kronovi, Diovi.)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Literatura

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 80-200-0609-5.

HOMÉROS. *Odyseia*. Vyd. 4., V Akademii 1. Praha: Academia, 2012, 479 s. ISBN 978-80-200-2187-8.

OVIDIUS. *Proměny*. 3. vyd., v nakl. Avatar 1. Překlad Ivan Bureš. Praha: Avatar, 1998, 438 s. Zlatý věk. ISBN 80-858-6225-5.

PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Vyd. 14., V Ottově nakl. 1. Ilustrace Václav Fiala. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, 191 s. ISBN 80-736-0489-2.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 6., upr. vyd. Praha: Brána, 2005, 454 s. ISBN 80-724-3266-4.

2. Obrázky

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonio_Pollaiuolo_002.jpg, licence PD,

(cit. 21-01-2013)

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Francisco_de_Goya_Saturno_devorando_a_su_hijo_\(1819-1823\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Francisco_de_Goya_Saturno_devorando_a_su_hijo_(1819-1823).jpg), licence PD, (cit. 21-01-2013)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:George_Frederic_Watts_-_The_Minotaur_-_Google_Art_Project.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 21-01-2013)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Herbert_James_Draper_Ulysses_and_the_Sirens.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 21-01-2013)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:IngresOdipusAndSphinx.jpg?uselang=cs>, licence PD, (cit. 21-01-2013)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Janus_Genelli_-_Philemon_und_Baucis.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 21-01-2013)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Michelangelo_Caravaggio_065.jpg, licence PD, (cit. 21-01-2013)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Redon.cyclops.jpg>, licence PD, (cit. 21-01-2013)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rubens_Medusa.jpeg, licence PD, (cit. 21-01-2013)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ThorvaldsensJason.jpg>, licence PD, (cit. 21-01-2013)

3.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv využití podléhá autorskému právu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).